

Jizzakh State Pedagogical Institute

**Journal of Preschool
Education**

*The faculty of pre-school
education*

**MATEMATIKA DARSLARIDA DIDAKTIK O'YINLARDAN
FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI
ADVANTAGES OF USING DIDACTIC GAMES IN MATHEMATICS
LESSONS
ПРЕИМУЩЕСТВА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДИДАКТИЧЕСКИХ ИГР НА
УРОКАХ МАТЕМАТИКИ**

Annotatsiya: Qiziqishni rivojlantirishning eng samarali vositalaridan biri - didaktik o'yindir. Ushbu maqolada matematika darslarida didaktik o'yinlardan foydalanishning mazmuni va uning afzalliklari haqida so'z borgan.

Annotation: One of the most effective means of developing interest is a didactic game. This article discusses the content and benefits of using didactic games in math lessons.

Аннотации: Одно из самых эффективных средств развития интереса - дидактическая игра. В этой статье обсуждается содержание и преимущества использования дидактических игр на уроках математики.

Kalit so'zlar: oyin, tafakkur, rol, matematik estafeda, zanjir, ko'nikma malaka, tadqiqotchi, raqobat.

Keywords: moon, thinking, role, mathematical relay, chain, skill, researcher, competition.

Ключевые слова: луна, мышление, роль, математическая эстафета, цепочка, умение, исследователь, соревнование.

Berkinova Charos Islomovna-o'qituvchi

Boshlang'ich maktab ta'limi keyingi rivojlanish uchun asosdir. Bolalar uchun boshlang'ich maktabda keyingi o'qitish uchun zarur bo'lgan ko'nikma va malakalar shakllantiriladi. Tafakkur shakllari rivojlanmoqda, bu esa kelajakda yosh avlodni

rivojlanishiga, ilmiy bilimlar tizimini o'zlashtirishga hissa qo'shadi. Bola maktabgacha ta'limdan keyin ko'p qiyinchiliklar va o'zgarishlar bilan boshlang'ich maktabga boradi va bosh rol ta'lim faoliyatini egallaydi, lekin ular uchun o'yin faoliyati hali ham dolzarbligicha qoladi. Shuning uchun bu borada ayniqsa uning kognitiv qiziqishini oshirish davri muhimdir. Kichik maktab o'quvchisi tadqiqotchi, uning qiziqishi atrof-muhitni bilishga qaratilgan tinchlik, sabab-natija munosabatlari va bog'liqliklarini o'rnatishdir.

Qiziqishni rivojlantirishning eng samarali vositalaridan biri - didaktik o'yindir. O'yinda bolalar real hayotning turli jihatlari, bir-birlari va kattalar bilan munosabatlar, atrofdagi dunyo haqidagi bilimlarini yaxshilashni namoyish etadilar. O'yin faoliyati bolani asta-sekin yangisiga moslashtira oladi. Shuning uchun bolalar ta'lim jarayonida turli xil o'yinlarni qo'llash usullari, shakllari va texnologiyalarini bilishi kerak. Didaktik o'yinlar juda yaxshi kichik yoshdagi o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos keladi. Ular o'quv jarayonida yuzaga keladigan qiyinchiliklarni hal qilishga hissa qo'shish, o'quv materialini hissiy darajada birlashtirishni o'rganadilar.

Boshlang'ich maktab o'quvchilarining ta'lim jarayoniga didaktik o'yinlarni joriy etish quyidagilarga imkon beradi:

- o'rganish uchun motivatsiyani shakllantirish;
- talabalarning dastlabki tayyorgarlik darajasini baholash;
- o'quv materialini o'zlashtirganlik darajasini va uni amaliyotda qo'llash qobiliyatini baholash;
- olingan bilim, ko'nikma va malakalarni mustahkamlash.

Har qanday didaktik o'yin bir necha bosqichlardan iborat:

1) bolalarni o'yin mazmuni bilan tanishtirish, foydalanilganini ko'rsatish didaktik material;

- 2) o'yin qoidalarini tushuntirish, esa ushbu qoidalarning majburiy bajarilishiga e'tibor qaratish;
- 3) o'yin faoliyati;
- 4) kattalarning o'yindagi rolini aniqlash;
- 5) o'yin natijalarini sarhisob qilish, uning samaradorligini tahlil qilish.

Hech kimga sir emaski, ko'plab bolalar matematikani o'rganishda qiyinchiliklarga duch kelishadi. Darsda didaktik o'yinlarni qo'llash matematika nafaqat maktab o'quvchilarining kognitiv qiziqishini oshiradi, balki va ularning mustaqilligi, tashabbuskorligi, malakasini oshirishga yordam beradi. Jamoada ishlash va o'z nuqtai nazarini himoya qilish qobiliyatini shakllantiradi. Qiziqishli va g'ayratli bolalar o'quv materialini, bilim, ko'nikma va malakalarni mashq qilish, erishish metamavzu natijalarini osonroq o'rganadilar. Didaktik o'yinlar o'yinlarni kiritish matematika o'qitishda lahzalar bilim olish jarayonini aylantiradi qiziqarli, hayajonli harakat, charchoqni bartaraf etishga yordam beradi va diqqatni jamlashga yordam beradi.

Biz o'qituvchilar uchun matematik didaktika ro'yxatini o'z ichiga olgan boshlang'ich maktab o'yinlari, ularning batafsil tavsifi va darsda qo'llanilishining maqsadi haqida ko'rsatmalar ishlab chiqdik. Biz maktablarda foydali bo'lgan mualliflik didaktik o'yinlariga misollar keltiramiz, ularni boshlang'ich matematika o'qitish jarayoniga kiritish muhim vazifalardan biridir.

"Matematik estafeta" didaktik o'yini jamoaviy muammolarni hal qiluvchi raqobat o'yini hisoblanadi. Maqsadlar orqali barcha o'quvchilarni o'quv jarayoniga jalb qilish, o'yin va raqobat faoliyatining elementlari, intellektual rivojlanish o'quvchilarning qobiliyatlarini, e'tiborini, aqlini, xotirani rivojlantirishini, jamoada ishlash qobiliyatini, mas'uliyat hissini tarbiyalashdir. Har bir qatorda tuzilgan misollardagi harakatlar yoki bir misolda qancha o'quvchi bo'lsa, shuncha misol bo'lishi kerak. Har bir qatordagi talaba bitta harakatni bajaradi, javobni yozadi va kartani yonidagi o'quvchiga uzatadi. Uning ichida navbat, ikkinchi harakatni

tugatgandan so'ng, kartani uzatadi keyingisi va hokazo. Birinchi stolga oxirgi stoldan karta o'tkaziladi. Bunday holda, har bir o'quvchi bitta harakat yoki bitta vazifani bajarishi kerak. Harakatlarning to'g'riligidan butun jamoaning muvaffaqiyatiga bog'liq.

"Matematik zanjir" didaktik o'yini - bu o'yin og'zaki sanash va matematik hisoblashni rivojlantirishga asoslangan ko'nikmalardan iborat. Maqsadlar: mantiqiy fikrlashni rivojlantirish, tahlil qilish qobiliyati va tizimlashtirish, jamoada tezda qaror qabul qilish va ishlash qobiliyati; mas'uliyat hissini tarbiyalash. Tavsif: o'quvchilarga bir qator misollar beriladi, bu erda yechilgan misolga javob topilgan raqam keyingisining boshlanishi. O'quvchilar uchun topshiriq: 1) matematika mavzularidan biri matematik zanjiri uchun vazifalar tizimini ishlab chiqish. O'yin texnologiyalarini ishlab chiqish va ulardan foydalanish metodologiyasini o'rganish, boshlang'ich sinflarda matematika darslarida vositalaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Герасименко А. А., Шабля И. Н. Использование дидактической игры в процессе обучения младших школьников // Интеллектуальный потенциал XXI века: ступени познания. 2019.
2. Berkinov, A. (2019). Technologies For The Development Of Educational And Creative Activities Of Students In The Process Of Solving Problems In Molecular Physics. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol, 7(12)*.
3. Berkinova, C. I. (2021). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagog tarbiyachining nutqiy faolliyatini o'ziga xosligi. *Academic research in educational sciences, 2(10), 771-775*.
4. Berkinova, C. (2021). Maktabgacha ta'lim tashkilotida ta'lim faoliyatini to'g'ri tashkil etishning mazmuni. *Мактабгача таълим журнали*.
5. Berkinova, C. (2021). Musiqa fanining mavzularini o'qitishda muammoli ta'lim metodlari: musiqa fanining mavzularini o'qitishda muammoli ta'lim metodlari. *Мактабгача таълим журнали, 3(Preschool education journal)*.

6. Berkinova, C. (2021). MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION PEDAGOGIKA TUSHUNCHASI. *Мактабгача таълим журнали*, 3(Preschool education journal)